

Program konferencji

VI konferencja naukowa „Wieś polska podczas II wojny światowej – rok 1943 na polskiej wsi”

(Michniów – Kielce, 21–22 września 2023 r.)

I DZIEŃ (czwartek 21 września 2023 r.)

Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie

10.00 – powitanie prelegentów i gości

I panel 10:30 – 11:30

Niemiecka polityka gospodarcza wobec wsi polskiej

Moderator: dr Justyna Staszewska (Muzeum Wsi Kieleckiej Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie).

1. **Dr hab. prof. UJK Jerzy Gapys** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) Zarys niemieckiej polityki rolnej wobec polskiej wsi 1939-1945 (10.30-10.50)
2. **Dr Mateusz Kubicki** (Instytut Pamięci Narodowej w Gdańsku) Organizacja gospodarki wiejskiej powiatu starogardzkiego w latach II wojny światowej (10.50-11.10)
3. **Mjr dr Tadeusz Banaszek** (Kieleckie Towarzystwo Naukowe) Wysiedlenia mieszkańców wsi polskich związane z organizowaniem niemieckich poligonów wojskowych podczas okupacji. Zarys problematyki (11.10-11.30)

Dyskusja 11:30 – 11:40

Przerwa 11:40 – 12:00

II panel 12:00 – 13:00

Wieś polska jako ośrodek konspiracji i zaplecze dla organizacji pomocowych

Moderator: dr Robert Piwko (Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach).

4. **Alicja Adamus-Kowalik** (Archiwum Państwowe w Częstochowie) Polska wieś jako przestrzeń do budowania zrębów organizacji konspiracyjnych (12.00-12.20)
5. **Andrzej Kacorzyk** (Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu) 5/1000. Rok 1943 oddziału specjalnego BCh spod Auschwitz (12.20-12.40)

6. **Dr Marzena Grosicka** (Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach)
Pacyfikacja wsi Rakówka 18 czerwca 1943 r. w odwecie za współpracę z oddziałami
Batalionów Chłopskich (12.40-13.00)

Dyskusja 13:00 – 13:10

Przerwa 13:10 – 14:10

III panel 14:10 – 15:10

Wieś polska w polskich i niemieckich źródłach

Moderator: dr Marzena Grosicka (Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach).

7. **Dr Renata Lesiakowska** (Instytut Pamięci Narodowej w Lublinie) „Nowy porządek”
na wsiach okupowanych ziem polskich. Wieś polska i jej mieszkańcy w 1943 r.
w nazistowskiej propagandzie pism niemieckojęzycznych GG (14.10-14.30)
8. **Dr Paweł Glugla** (Małopolskie Towarzystwo Naukowe) Represje wobec mieszkańców
polskich wsi w 1943 r. w zapisach biuletynu Agencji Informacyjnej „Wieś”
(14.30-14.50)
9. **Ewa Kołomańska** (Muzeum Wsi Kieleckiej Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich
w Michniowie) Rok 1943 w działalności edukacyjnej i wystawienniczej Mauzoleum
Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie (14.50-15.10)

Dyskusja i podsumowanie 15:10 – 15:30

Zwiedzanie Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie

II DZIEŃ (piątek 22 września 2023 r.)

Centrum edukacyjne IPN „Przystanek Historia” w Kielcach

I panel 10:00 – 11:00

Jednostki policyjne i wojskowe i ich udział w akcjach represyjnych na polskiej wsi

Moderator: dr hab. prof. UJK Jerzy Gapys (Instytut Historii Uniwersytetu Jana
Kochanowskiego w Kielcach).

1. **Dr Dawid Golik** (Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie/Instytut Historii
Uniwersytetu Jagiellońskiego) Zmotoryzowane plutony żandarmerii niemieckiej i ich
rola w działaniach represyjnych wobec polskiej wsi w 1943 r. (10.00-10.20)

2. **Maria Zima-Marjańska** (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie) Węgierskie jednostki wojskowe wobec niemieckich pacyfikacji polskich wsi (wybrane przykłady) (10.20-10.40)
3. **Hubert Kuberski** – Chatyń, Puszcza Nalibocka, Rosica – przykłady eksterminacji ludności polskiej podczas „Bandenbekämpfung” w Generalkommissariate Weißruthenien (10.40-11.00)

Dyskusja 11:00 – 11:10

Przerwa 11:10 – 11:30

II panel 11:30 – 12:30

Rok 1943 na Lubelszczyźnie

Moderator: Paweł Żołądek (Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach).

4. **Dr Beata Kozaczyńska** (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach) *Niemcy wysiedlają całe wsie, miejscowych wywożą do obozów „na mydło” (...).* Wysiedlenia Polaków z Zamojszczyzny podczas niemieckiej akcji „Werwolf I” w 1943 r. (w świetle egodokumentów) (11.30-11.50)
5. **Dr Rafał Drabik** (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie) Wysiedlenia ludności cywilnej w pow. biłgorajskim w 1943 r. na przykładzie wsi Aleksandrów (11.50-12.10)
6. **Łukasz Krzysiak** (Muzeum Narodowe w Lublinie – Oddział Martyrologii „Pod Zegarem”) Dzienniki posiedzeń sołtysów jako źródło do poznania dziejów okupacji wsi na Lubelszczyźnie (12.10-12.30)

Dyskusja 12:30 – 12:40

Przerwa 12:40 – 13:40

III panel 13:40 – 15:00

Przykłady niemieckich zbrodni dokonanych w 1943 r. na wsi polskiej

Moderator: Ewa Kołomańska (Muzeum Wsi Kieleckiej Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie).

7. **Dr Marcin Chorązki** (Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie) W 80-tą rocznicę ślubu Teresy Wańkowiczówny z Iwonem (Janem) Mierzejewskim... Masakra rodziny Horodyńskich i ich gości na tle niemieckich zbrodni na polskiej wsi w 1943 r. (13.40-14.00)

8. **Dr Wojciech Cedro** (Instytut Solidarności i Męstwa im. W. Pileckiego w Warszawie)
Niemiecka zbrodnia w Gamratce. Historia rodziny Kurów zamordowanych za pomoc Żydom w lipcu 1943 r. (14.00-14.20)
9. **Dr Karolina Trzeskowska-Kubasik** (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie)
Akcje represyjne w Brześciu, Chrobrzu, Janinie oraz Parchocinie w 1943 r.
(Kreishauptmannschaft Busko, dystrykt Radom) (14.20-14.40)
10. **Paweł Żołądek** (Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach) Ściganie niemieckich zbrodniarzy odpowiedzialnych za represje na mieszkańcach wsi kieleckiej w 1943 r. Charakterystyka źródeł, stan badań, postulaty badawcze (14.40-15.00)

Dyskusja i podsumowanie konferencji 15:00 – 15:20